

Tıpkı Bir Bilim İnsanı Gibi...

Bilimsel araştırmalarda bilim insanlarının yanı sıra o araştırma hakkında uzmanlığı bulunmayan, toplumdan herhangi bir gönüllü kişi de önemli bir rol oynayabiliyor. Nasıl mı dersiniz? Bu yazımıza bir göz atarak bu sorunun yanıtına ulaşabilirsiniz.

Bilimsel bilgi dediğimiz şey, bilimsel yöntemler kullanılarak çeşitli deney ve gözlemler sonucunda elde edilen tutarlı ve tarafsız bilgi olarak tanımlanıyor.

Peki, bilimsel bilgi yalnızca bilim insanlarının çalışmalarıyla mı ortaya çıkıyor? Elbette hayır! Örneğin rüzgârlar ve denizlerdeki akıntılarla ilgili bildiklerimiz eski denizcilerin ve balıkçıların deneyimlerine dayanıyor. Benzer biçimde bugünkü ilaç ve tıp biliminin temelinde de çok eskiden yaşamış olan insanların iyileşmek için kullandığı bitkilerle ilgili bilgiler önemli bir yer tutuyor.

Peki gönüllü olarak biz neler yapabiliriz? İşte size gönüllülerin içinde yer alabileceği, bilim insanlarını yönlendirebileceği ve onlara katkıda bulunabileceği bilimsel araştırmalardan birkaçı...

Gönüllülerin katkı sağlayabileceği bilimsel araştırmalarının arasında uzay araştırmalarının ayrı bir yeri var. Uzay araştırmaları yapan çeşitli şirketler de uzmanlık gerektirmeyen araştırmalarda gönüllü katılımcılara yer veriyor. Örneğin Dünya'daki ekosistemlerin zaman içinde değişimlerinin incelenmesine yönelik uzaydan yapılan çalışmalarla elde edilen bilgilerin sınıflandırılması, çeşitli gök cisimlerinin yörüngelerinin, hızlarının ya da yapılarının araştırılması gibi bazı araştırmalar için gönüllü katılımcılardan yararlanılıyor.

Amerikan Havacılık ve Uzay Dairesi (NASA) gönüllü katılımcılardan yararlanan araştırma kurumlarından en bilineni. NASA, geçtiğimiz yıllarda ışık kirliliğiyle ilgili başlattığı bir araştırmada, uzaydan çekilen Dünya fotoğraflarının sınıflandırılması ve hangi fotoğrafın hangi kente ait olduğunun belirlenmesi için gönüllü kişilere başvuruyor. Hatta bu araştırmayı gönüllüler için bir oyun hâline getirdi. Böylece gönüllüler hem eğleniyor hem de araştırmaya katkı sağlıyor.

Gönüllülerden yararlanmak bilim insanlarının işlerini kolaylaştırıyor. Ayrıca onlara zaman kazandırıyor ve kazandıkları bu zamanı daha verimli işlerde kullanabiliyorlar. Ancak gönüllüler aracılığıyla elde edilen bilgiler her zaman doğru olmayabiliyor, bu nedenle gönüllülerin bazen araştırma konuları hakkında eğitim alması da gerekebiliyor.

<https://www.globeatnight.org/webapp/>
internet adresinden siz de katkıda bulunabilirsiniz.

Gönüllülerin katılım sağlayabildiği bir başka alan da hayvan gözlemciliği. Kuş, böcek, balık ve daha pek çok hayvanın yaşam alanlarının keşfedilmesi, beslenme biçiminin incelenmesi ve bir türe ait birey sayısının belirlenmesi gibi pek çok konuda araştırmalara katkıda bulunabiliyorlar.

Gönüllülerin katkı sağlayabildiği kuş gözlem araştırmaları, birçok kuşun göç yolu üzerinde bulunan ülkemizde de oldukça yaygın. Kuşların türlerinin, göç yollarının, göç yerlerinin ve göç zamanlarının belirlendiği çalışmalarda bu işe ilgisi olan gönüllülerin katkıları epeyce fazla oluyor.

Hayvanların üremesiyle ilgili yapılan araştırmalar için de gönüllülere gereksinim duyulabiliyor. Bu alanda eğitim gören gönüllüler, hayvan yuvalarını bulup onlara zarar vermeden inceleme yapabiliyor. Bu kişiler bazı hayvanları yumurtlama dönemlerinde gözlemleyerek onların yumurta sayılarını not alıyor ve araştırmacıları bu konuda bilgilendiriyor.

Kuşlarla ilgili gönüllü araştırmalarına aşağıdaki internet sitesinden ulaşabilir ve araştırmalara siz de katkıda bulunabilirsiniz.
<https://ebird.org/turkey/home>

Bitkilerle ilgili yapılan araştırmalarda da gönüllülerden destek alınabiliyor. Tahmin edeceğiniz gibi bitkilerin ne zaman ve nasıl geliştiği, sayıları ve fiziksel özellikleri de bilim insanların araştırma konuları arasında yer alıyor. İşte bu bilim insanları gönüllülerden yaşadıkları bölgede bulunan belirli bitkileri incelemesini isteyebiliyor.

Örneğin ülkemizde de yetişen kırmızı kançıçeği bitkisinin kontrolsüz çoğalmasının yaban yaşamını olumsuz etkileyebileceği düşünülüyor. Bu nedenle bilim insanları için bu bitkinin çoğalma hızı oldukça önemli. İşte bu konuda yapılan çalışmalara katılan gönüllüler çevrelerinde gördükleri kırmızı kançıçeklerini inceleyip çeşitli ölçümler yaparak bilim insanlarına iletiyor.

Örneğin geçtiğimiz yıllarda yapılan bir araştırmada dörtlönerlerle dünyanın pek çok yerindeki atıkların fotoğrafları çekildi. Bu fotoğraflarda hangi atıkların bulunduğuyrsa gönüllüler tarafından belirlendi. Belirlenen atıkların bilgisayarlara işlendiği bu araştırmayla bilgisayarların kendiliğinden atıkların ne olduğunu anlayabilmesi amaçlandı.

Çevre kirliliğiyle ilgili araştırmalarsa gönüllülerden yararlanılan bir başka alan. Çevre kirliliği, tüm canlıların yaşamını etkileyen bir sorun olduğundan atıkların azaltılmasıyla ilgili pek çok proje yapılıyor. Bu projelerde hangi atıkların nerelerde ve ne kadar çıkarıldığının öğrenilmesi büyük önem taşıyor. Bu işi yapmak da gönüllülere düşüyor.

DİKKAT BİLİM ÇIKABİLİR!

Bazen de bilim insanların gönüllü insanlardan yardım istemesine bile gerek kalmıyor. Amatör bir gökyüzü gözlemcisi yeni bir gökcismi keşfedebiliyor, bir bahçıvan bahçesinde tarihî bir esere rastlayabiliyor ya da bir çocuk taşlarla oyun oynarken bir hayvan fosili bulabiliyor. Yani bilim hiç ummadığımız bir yerde ve biçimde karşımıza çıkabiliyor.